

Kommunledningsförvaltningen
Åsa Olsson
Kansli- och utredningschef

Uppföljning verksamhetsskyddsanalys

1 Inledning

Valnämnden beslutade den 25 maj om en verksamhetsskyddsanalys för valet 2026 som beskriver risker under valprocessen och åtgärder för att säkerställa att processen blir korrekt och tryggt genomförd. En uppföljning av verksamhetsskyddsanalysen samt internkontrollplanen presenterades för valnämnden den 15 juni 2026. På begäran av nämnden har nu gjorts ytterligare en uppföljning och även en ny bedömning av hotbilden inför valet. Generellt kan anföras att de risker och åtgärder som tas upp i verksamhetsskyddsanalysen har arbetats in i genomförandet löpande. I denna uppföljning kommenteras därför inte samtliga punkter utan nedslag görs där det funnits anledning att särskilt kommentera.

2 Uppföljning

2.1 Förbereda val

2.1.1 Lokaler

Ansvarig för att tillgodose lokalbehov under förtidsröstning och valdag är fastighetsavdelningen på teknik- och serviceförvaltningen. En fastighetsförvaltare har tillsammans med valsamordnaren sett över de

lokaler som användes i EU-val 2024 och har valt att använda merparten av dessa lokaler även i årets val. Några lokaler har bytts ut då de inte uppfyllt de krav vi ställer eller då de ej längre är tillgängliga. Det rör främst de lokaler som används under förtidsröstningen. Reservlokal är bokad och vid behov kan flera lokaler tillgängliggöras. De lokaler kommunen äger är larmade mot inbrott och brand och uppfyller de krav som ställs i verksamhetsskyddsanalysen. De inhyrda bygdegårdar som används på valdagen kontrolleras dagen innan så att det finns uppdaterad släckningsutrustning och skulle sådan saknas finns beredskap för att komplettera. Valkansliet och valnämnden är lokaliserade till kommunhuset.

Åtkomst till lokalerna säkerställs av en utsedd person på teknik- och serviceförvaltningen. Kontaktlista finns med samtliga för valgenomförandet viktiga personer och funktioner så att det är lätt att nå rätt person om det uppstår problem med lokalen eller något annat. Nycklar/passerkort är begränsade till ett fåtal personer som personligen kvitterar ut nycklarna för att minska risken för att de tappas bort.

2.1.2 Bemanning

Vi har till årets val utarbetat ett rekryteringsförfarande som vi är mycket nöjda med. De som har anmält sitt intresse att vara röstmottagare måste först träffa våra rekryterare som intervjuar dem för att se om de är lämpliga. Först då läggs de in i vårt valadministrativa system och placeras. På det sättet kan fångas upp om någon person är olämplig som röstmottagare.

Avhoppen har varit förvånansvärt få och vi tolkar det som ett tecken på att de har "lärt känna" oss i förväg och att de känner sig mer involverad i processen.

Placeringarna i respektive lokal sker långt innan förtidsröstningen och valdagen för att de ska planera in det före andra åtaganden.

Nytt för i år är också att de själva väljer arbetspass i det valadministrativa systemet vilket har inneburit att de sköter turbyten och bokningar själva. Administrationen av dessa frågor har minskat betydligt.

2.1.3 Utbildning

Vi har rekryterat två erfarna röstmottagare som utbildar alla röstmottagarna. Röstmottagarna får i god tid information om vilka utbildningar de ska delta på.

Via de obligatoriska utbildningarna trycks hårt på bemötande, neutralitet och förtroende. De ambulerande röstmottagarna utbildas för att alla krav, till exempel valhemligheten bevaras.

2.1.4 Kommunikation

Kommunikationsavdelningen har kopplats in i planeringen inför valet för att säkerställa att kommunikationen är samordnad och att rätt kompetens finns med i arbetet. Vi har även identifierat behovet av att tydliggöra vilka kommunikationskanaler som ska användas för olika typer av information och målgrupper. I arbetet med att ta fram kommunikationsmaterial har fokus varit att säkerställa att information inför valet är tydlig, korrekt och tillgänglig för berörda målgrupper.

Desinformation och felaktig information har identifierats som en risk. Hanteringen av desinformation omfattas av den befintliga planen för kriskommunikation. Planen ger stöd för hur kommunikationen ska hanteras vid händelser som kräver samordning och ett snabbt och tydligt informationsarbete. Den utgör därmed även grunden för att hantera och vid behov bemöta desinformation i samband med valet. Vid behov kan planen och arbetssättet anpassas utifrån valets särskilda förutsättningar. Hittills har ingen desinformation eller felaktig information identifierats som har behövt hanteras eller bemötas inom ramen för valarbetet.

Vi har också identifierat kommunikations- och informationsmaterial som ett skyddsvärde. Det gäller både material som tas fram internt och material som hämtas från officiella källor. Arbetet har därför omfattat att tydliggöra vilket material som är aktuellt och godkänt att använda, för att säkerställa att rätt information används i kommunikationen.

2.1.5 Valmaterial

Valmaterial till förtidsröstningen har beställts i god tid både från valmyndighete och övrigt kontorsmaterial.

Materialet till förtidsröstningen är packat och klart i valförrådet och packning till valdagen pågår. Ett reservlager finns med extra valmaterial om behov uppkommer.

Röstlängderna delas ut till respektive ordförande/vice ordförande fredagen före valdagen. De ligger i en försluten säkerhetspåse. Valnämnden arbetar enligt valmyndighetens riktlinjer gällande röster, t ex med säkerhetspåsar.

2.1.6 Transporter

Transporter av valmaterial ut till röstmottagningslokalerna görs av kommunens interna resurser.

PostNord sköter transport och förvaring av röster enligt av staten upphandlat avtal vilket säkerställer att röster hanteras på ett säkert sätt. Ny rutin för Postnords nya arbetssätt har tagits fram av PostNord. En lokal rutin har tagits fram av valkansliet.

Transport från röstningslokalerna på valnatten görs gemensamt av ordförande och vice ordförande för att säkerställa att ingen lämnas ensam med rösterna.

2.2 Genomföra val

2.2.1 Generellt

För att säkerställa tekniken under förtidsröstning och valdag har prioriterat IT-personal valets genomförande.

Skyltar/affischer kontrolleras av röstmottagare i respektive lokal så de inte förvanskas.

För att säkerställa innehållet i valurnan är den plomberad under pågående röstningar.

En riktlinje är framtagen för att alla valsedlar ligger likadant i alla vallokaler.

Röstmottagarna får under utbildningen lära sig att utforma röstmottagningen i lokalen så att valhemligheten inte röjs.

Röstmottagare, transportörer (PostNord) och valkansli synliggörs genom klädsel eller västar.

2.2.2 Förtidsröstning

I år har förtidsröstningen organiserats så att samma röstmottagare är i samma förtidsröstningslokal under hela förtidsröstningen och gruppen har en utsedd kontaktperson. Kontaktpersonerna finns på plats för att säkerställa att det finns tillräckligt med personal och att arbetsmiljön är tillfredställande samt ansvarar för nycklar och skalskydd.

För att säkerställa tillgängligheten finns en läsapparat för synsvaga i samtliga förtidsröstningslokaler.

2.2.3 Valdag

Enköpings kommun deltar i ett pilotprojekt med valmyndigheten på uppdrag av regeringen som innebär att röstlängden och mottagande av röster på valdagen i en av kommunens vallokaler är digitaliserad. IT-avdelningen följer de krav som Valmyndigheten har ställt i och med digitaliseringen av förtidsröstningen och den digitala röstlängden. Manuell röstlängd används parallellt med den digitala för att säkerställa att röstmottagandet sker korrekt även om något problem uppstår med det digitala systemet.

På valnatten sker förvaring av röster i brandsäkrat utrymme med begränsad behörighet att komma in. Ordförande och vice ordförande åker till Länsstyrelsen på förutbestämd tid med räknade röster dagen efter valet samt efter uppsamlingsräkningen

Under valdagen rondderar väktare alla vallokaler löpande och under valnatten finns en väktare på plats vid kommunhuset inför valnämndens mottagning av vallokalernas röster.

2.2.4 Preliminär rösträkning

Den preliminära rösträkningen sker på onsdagen efter valdagen. Rösträkningen görs av tjänstepersoner, som fått särskild utbildning, under överseende av valnämnden och allmänheten har möjlighet att närvara. Lokalen ligger i de allmänna lokalerna i kommunhuset där

allmänheten har tillträde enligt gällande rutin. Rösträkningen kungörs på föreskrivet sätt och informationen dubbelkontrolleras innan den skickas för publicering.

Under rösträkningen räknas röster från den på valdagen öppna förtidsröstningslokalen samt brev, ambassad och sent inkomna förtidsröster. Skulle problem uppstå med saknade röstlängder kan Länsstyrelsens support kontaktas.

2.3 Säkerhetshot och dimensionerande hotbeskrivning (DHB)

Under våren presenterades en verksamhetsskyddsanalys för valet för valnämnden. I samband med ett sammanträde fick också nämnden en muntlig genomgång och möjlighet att ställa frågor kopplade till analysen.

Vid dragningen lades visst fokus på den så kallat dimensionerande hotbilden. En dimensionerande hotbild är den hotbild, eller snarare hotbildsnivå, vilken en analys sedan dimensionerar sina förslag på skyddsåtgärder emot. I det här fallet är en rimlig dimensionering den som också valmyndigheten har lyft fram, alltså dimensionering mot olovlig åverkan mot valsedlarna i vallokalerna. Det kan exempelvis handla om att individer uppsåtligen tar med sig valsedlar från partier som de inte vill att andra ska rösta på.

Frågan om valsedlar och skydd av dessa lyfts också i verksamhetsskyddsanalysen, då kopplat till transport och förvaring efter att de har använts. Samtidigt är det viktigt att valorganisationen i vallokalen också följer en rutin där de regelbundet ser över tillgång till valsedlar och att valsedlar ligger på avsedd plats i vallokalen för att på så sätt minska risken för att någon inte skulle kunna hitta en valsedel för det parti som de önskar lägga sin röst på.

I en skrivelse har en ledamot i nämnden också lyft en avsaknad av lokalt nedbruten dimensionerande hotbild. Det är korrekt att den lokala bilden inte har tagits fram i samband med att analysen genomfördes, cirka ett halvår innan själva valet. Skälet är också helt enkelt att hotbilder förändras löpande och att den hotbild som gäller för själva valdagen inte går att förutse långt i förväg.

I nuläget (2026-08-10) finns inte någon konkret hotbild mot valets genomförande i Enköping som fordrar någon annan bedömning av dimensioneringen än den som angivits ovan. Samtidigt följer flera delar av Enköpings kommun löpande utvecklingen. Konkret sker det genom:

- Omvärldsbevakning av myndigheternas rapportering (övergripande), för att bedöma om det finns skäl att lokalt ändra dimensionering.
- Regional samverkan genom framför allt krissamverkan i Uppsala län (C-sam) där tjänsteperson i beredskap (TiB) deltar på samverkanskonferens varje vecka. Med på konferensen är bland annat länsstyrelse, försvarsmakt, polisregionen, försvarsmakten samt (vid behov) relevanta centrala statliga myndigheter.

Information som behöver delges från nationellt håll kommer att delges den vägen.

- Lokal samverkan inom ramen för kommunens EST-arbete. EST står för effektiv samordning för trygghet. En del i arbetet är samverkansmöten kring den lokala situationella lägesbilden, där valet varit en stående punkt sedan början av året. Med på mötena är kommunpolisen, räddningstjänst och fältarna.

Avstämning sker var 14 dag på ett samverkansmöte som vi kallar KOLL, Kommunens Operativa Lokala Lägesbild. Utifrån lägesbilden beslutas om insatser i specifika områden där brottslighet eller otrygghet förekommer i större utsträckning än i andra områden. I samverkan analyserar aktörerna lägesbilderna för att mer effektivt kunna prioritera insatser och över tid följa händelser i kommunen.

Utifrån ovan beskrivna arbete finns inte några skäl att varken ta fram en specifikt nedbruten hotbild eller dimensionering för Enköpings kommun. Det finns inte heller några skäl att förändra den verksamhetsanalys som redan är framtagen. Sker en förändring, så kommer det att göras en ny bedömning i samverkan med berörda aktörer.